

Spis treści

Wstęp	11
1. Przedmiot historii myśli ekonomicznej	15
1.1. Wprowadzenie	15
1.2. Kwestie metodologiczne	16
1.3. Użyteczność myśli ekonomicznej	20
1.4. Wybrane teksty źródłowe	21
Karl Popper, <i>Logika odkrycia naukowego</i>	21
1.5. Z kart biografii	23
Karl Popper – propagator falsyfikacji w badaniach naukowych i krytyk neopozytywizmu czy „impertynencki idiota”?	23
1.6. Podsumowanie	25
1.7. Pytania sprawdzające	25
2. Antyczna myśl ekonomiczna	29
2.1. Układ społeczny i polityczny starożytnej Grecji	29
2.2. Poglądy ekonomiczne Sokratesa i jego uczniów	30
2.3. Arystoteles	33
2.4. Inni przedstawiciele	34
2.5. Poglądy ekonomiczne w starożytnym Rzymie	35
2.6. Wybrane teksty źródłowe	38
Platon, <i>Państwo</i>	38
Platon, <i>Rzeczypospolita</i> (komentarz Jana Kazimierza Jędrzejowskiego)	39
Ksenofont, <i>Ekonomik</i>	40
Seneka, <i>Listy do Lucyliusza</i>	41
2.7. Z kart biografii	41
Marek Terencjusz Warron	41
2.8. Podsumowanie	43
2.9. Pytania sprawdzające	44
3. Myśl średniowieczna w rozważaniach ekonomicznych	49
3.1. Tło społeczno-gospodarcze, ogólna charakterystyka oraz idee ekonomiczno- -społeczne chrześcijaństwa	49

3.2. Nurt świecki wczesnośredniowiecznej myśli ekonomicznej	51
3.3. Kanonistyka i system poglądów św. Tomasza z Akwinu	53
3.4. Wybrane teksty źródłowe	57
Św. Tomasz z Akwinu, <i>Suma teologiczna</i>	57
3.5. Z kart biografii	59
Św. Tomasz z Akwinu – największy umysł epoki i niepokorny syn	59
3.6. Podsumowanie	61
3.7. Pytania sprawdzające	62
4. Merkantylnizm	67
4.1. Ogólna charakterystyka epoki i poglądów	67
4.2. Koncepcje bulionistów	69
4.3. Rozwinięty merkantylnizm	70
4.4. Wybrane teksty źródłowe	76
Thomas More, <i>Utopia</i>	76
Mikołaj Kopernik, <i>Sposób bicia monety</i>	76
Francis Bacon, <i>O wielkich urzędach i godnościach</i>	79
4.5. Z kart biografii	80
Francis Bacon (1561–1626) – propagator indukcji w badaniach naukowych .	80
4.6. Podsumowanie	80
4.7. Pytania sprawdzające	82
5. Myśl fizjokratyczna	87
5.1. Powstanie i podstawowe założenia	87
5.2. Tablica ekonomiczna François Quesnaya oraz główni przedstawiciele fizjokratyzmu	90
5.3. Rola fizjokratyzmu w dalszym rozwoju myśli ekonomicznej	94
5.4. Wybrane teksty źródłowe	95
François Quesnay, <i>Maksymy ogólne rządu gospodarczego w królestwie rolniczym</i>	95
Anne-Robert Turgot, <i>O tworzeniu i podziale bogactw</i>	96
5.5. Z kart biografii	97
François Quesnay – droga z prowincji do roli królewskiego przyjaciela i ekonomisty	97
5.6. Podsumowanie	99
5.7. Pytania sprawdzające	100
6. Ekonomia klasyczna	105
6.1. Tło społeczno-historyczne powstania i rozwoju szkoły	105
6.2. Prekursorzy szkoły klasycznej	106
6.3. Myśl ekonomiczna Adama Smitha	108
6.4. Jean Baptiste Say i prawo rynków oraz krytycyzm Thomasa Malthusa	112

6.5. Myśl ekonomiczna Davida Ricardo	115
6.6. James Mill i John Stuart Mill – schyłek ekonomii klasycznej	118
6.7. Wybrane teksty źródłowe	120
John Locke, <i>O własności</i>	120
David Ricardo, <i>Zasady ekonomii politycznej i opodatkowania</i>	121
Jean Baptiste Say, <i>Traktat o ekonomii politycznej czyli Prosty wykład sposobu, w jaki się tworzą, rozdzielają i spożywają bogactwa</i>	123
Thomas Malthus, <i>Prawo ludności</i>	124
6.8. Z kart biografii	125
John Stuart Mill – pracowite dzieciństwo i młodość ostatniego klasyka i syna ambitnego ojca...	125
David Ricardo – ekonomista, który podbił Anglię zupełnie jak Święta Inkwizycja Hiszpanię...	127
6.9. Podsumowanie	128
6.10. Pytania sprawdzające	130
7. Szkoła historyczna	135
7.1. Podłoże społeczno-gospodarcze. Podejście historyczne	135
7.2. Szkoła narodowa i starsza szkoła historyczna	136
7.3. Młodsza szkoła historyczna	140
7.4. Wybrane teksty źródłowe	145
Friedrich List, <i>Die Nationalität und die Ökonomie der Nation</i> (język oryginalny)...	145
Wilhelm Roscher, <i>Nauka ekonomii handlu i przemysłu dla poświęcających się tej nauce i trudniących się stosowaniem jej do spraw życia społecznego</i>	146
7.5. Z kart biografii	148
Friedrich List – mistrz szkoły narodowej, orędownik unii celnej i rozbudowy kolejnictwa, a zarazem postać tragiczna...	148
7.6. Podsumowanie	149
7.7. Pytania sprawdzające	151
8. Socjalizm utopijny i marksizm	155
8.1. Poglądy ekonomiczne socjalistów utopijnych	155
8.2. Marksowska doktryna ekonomiczna	159
8.3. Wybrane teksty źródłowe	161
Karol Marks, Fryderyk Engels, <i>Manifest komunistyczny</i>	161
Karol Marks, <i>Kapitał. Krytyka ekonomii politycznej</i> , tom I	163
8.4. Z kart biografii	164
Charles Fourier – geniusz, artysta, prorok czy heretyk i naiwniak?	164
8.5. Podsumowanie	165
8.6. Pytania sprawdzające	166

9.	Ekonomia neoklasyczna	171
9.1.	Powstanie i rozwój kierunku subiektywno-marginalistycznego	171
9.2.	Szkoła austriacka (psychologiczna)	173
9.3.	Szkoła lozańska (matematyczna)	176
9.4.	Ekonomia angloamerykańska i Alfred Marshall	178
9.5.	Wybrane teksty źródłowe	181
	William Stanley Jevons, <i>Ekonomia polityczna</i>	181
	Alfred Marshall, <i>Zasady ekonomiki</i>	181
9.6.	Z kart biografii	183
	Vilfredo Pareto – następca Leona Walrasa i mistrz szkoły lozańskiej	183
9.7.	Podsumowanie	185
9.8.	Pytania sprawdzające	187
10.	Ekonomia Veblenowska i instytucjonalizm	191
10.1.	Krytyka teorii ortodoksyjnej oraz podejście instytucjonalne Thorsteina Veblena	191
10.2.	Pozostali przedstawiciele	193
10.3.	Wybrane teksty źródłowe	195
	Thorstein Veblen, <i>Teoria klasy próżniaczej</i>	195
	John A. Hobson, <i>Rozwój kapitalizmu współczesnego</i>	197
10.4.	Z kart biografii	198
	Thorstein Veblen – Marks Ameryki, potomek norweskiego imigranta i założyciel instytucjonalizmu	198
10.5.	Podsumowanie	199
10.6.	Pytania sprawdzające	200
11.	Ekonomia Keynesowska	205
11.1.	Krytyka ekonomii neoklasycznej i prekursorzy keynesizmu	205
11.2.	John Maynard Keynes – poglądy ekonomiczne	206
11.3.	Podejście popytowe, krzyż Keynesowski i teoria pieniądza	207
11.4.	Makroekonomia Keynesowska i model IS-LM	211
11.5.	Wybrane teksty źródłowe	213
	John Maynard Keynes, <i>Ogólna teoria zatrudnienia, procentu i pieniądza</i>	213
	John Maynard Keynes, <i>Ekonomiczne konsekwencje pokoju</i>	214
11.6.	Z kart biografii	216
	John Maynard Keynes – wielki ekonomista z Cambridge, fan szampana i baletu...	216

11.7. Podsumowanie	218
11.8. Pytania sprawdzające	218
12. Monetarizm	223
12.1. Milton Friedman i podejście chicagowskie	223
12.2. Teoria dochodu permanentnego	225
12.3. Ilościowa teoria pieniądza	227
12.4. Polityka gospodarcza według monetarystów	228
12.5. Wybrane teksty źródłowe	229
Milton Friedman, <i>Kapitalizm i wolność</i>	229
Milton i Rose Friedmanowie, <i>Wolny wybór</i>	232
12.6. Z kart biografii	233
Milton Fiedman – od prawniczego dziwaka ze Środkowego Zachodu do laureata Nagrody Banku Szwecji im. A. Nobla i doradcy dwóch prezydentów USA	233
12.7. Podsumowanie	235
12.8. Pytania sprawdzające	236
13. Rozwój heterodoksyjnej myśli ekonomicznej	241
13.1. Szkoła neoaustriacka i Friedrich von Hayek	241
13.2. Neoinstytucjonalizm i quasi-instytucjonalisci	244
13.3. Ekonomia rozwoju	248
13.4. Ekonomia pokeynesowska, neokeynesizm i postkeynesizm	250
13.5. Zwolennicy wyboru publicznego	253
13.6. Ekonomisci eksperymentalni	254
13.7. Inne szkoły i prądy	254
Koncepcja kapitału fizjologicznego Roberta Fogla	254
Szkoła szwedzka (sztokholmska)	255
Ordoliberalizm (szkoła fryburska)	256
13.8. Wybrane teksty źródłowe	257
Friedrich von Hayek, <i>Droga do zniewolenia</i>	257
Piero Sraffa, <i>Produkcja towarów za pomocą towarów</i>	259
Joseph Schumpeter, <i>Teoria rozwoju gospodarczego</i>	260
13.9. Z kart biografii	261
Joseph Schumpeter – zdolny uczeń słynnych mistrzów	261
13.10. Podsumowanie	263
13.11. Pytania sprawdzające	263

14. Wybrane współczesne doktryny ekonomiczne	269
14.1. Teoria racjonalnych oczekiwań	269
14.2. Teoria realnego cyklu koniunkturalnego	270
14.3. Ekonomia behawioralna	271
14.4. Ekonomia dobrobytu	272
14.5. Rozwój ekonometrii i metod empirycznych	273
14.6. Teoria gier	275
14.7. Wybrane teksty źródłowe	276
Rachel M. McCleary, Robert J. Barro, <i>Religia i gospodarka</i>	276
14.8. Z kart biografii	279
Robert Lucas – twórca hipotezy racjonalnych oczekiwań	279
14.9. Podsumowanie	281
14.9. Pytania sprawdzające	282
15. Polska myśl ekonomiczna	287
15.1. Myśl ekonomiczna do 1918 roku	287
15.2. Myśl ekonomiczna okresu międzywojennego	293
15.3. Myśl ekonomiczna w PRL	299
15.4. Radykalny zwrot od socjalizmu do kapitalizmu	302
15.5. Wybrane teksty źródłowe	304
Mikołaj Kopernik, <i>Rozprawy o monecie</i>	304
Jan Ostroróg, <i>O naprawie Rzeczypospolitej</i>	305
Antoni Popławski, <i>Zbior niektórych materyi politycznych</i>	306
Hugo Kołłątaj, <i>Porządek fizyczno-moralny czyli nauka o należytościach i powinnościach człowieka</i>	306
Fryderyk Skarbek, <i>O cenie, o przyczynach drożyzny i taniości, człowiek pracowity i przemysłowy</i>	307
Oskar Lange, <i>O ekonomicznej teorii socjalizmu</i>	308
15.6. Z kart biografii	311
Fryderyk Florian Skarbek – ojciec polskiej ekonomii	311
Oskar Lange – światowej sławy polski ekonomista, socjalista i twórca ekonometrii, a zarazem postać tragiczna	312
15.7. Podsumowanie	314
15.8. Pytania sprawdzające	316
Literatura	321